

Z p r a v o d a j 2/2012

Vydává Územní sdružení Českého zahrádkářského svazu Šumperk
Za redakční radu: Marek Ant. a kolektiv odborných instruktorů
V Šumperku – říjen 2012

4. Okresní výstava zahrádkářů v Šumperku

Předsednictvo Územního sdružení v Šumperku společně se základní organizací U Sanatoria Šumperk uspořádalo ve dnech 5. - 6. října 2012 v kongresovém sále výzkumného ústavu Agritec Šumperk již svoji 4. výstavu. Výstava byla koncipována a připravena v duchu připomenutí si 55. výročí založení ČZS. Nečekaný a skutečně mimořádný úspěch výstavy dokazuje, že občané nacházejí opět po dlouhé době kladný vztah k přírodě a zahrádkaření.

Na zahájení výstavy byli přítomni předsedové ZO – ČZS, starosta Městského úřadu Mgr. Brož, ředitel Agritecu Ing. Hochman Miroslav, bývalý poslanec Ing. Vlček a další pozvaní hosté.

Pro návštěvníky bylo obrovským zážitkem vše, co na výstavě mohli spatřit. Vystaveno bylo 230 vzorků jablek v 80ti nejrůznějších odrůdách. Od nejstarších vypěstěných v okrese Šumperk (Sudetská reneta, Markova reneta, Zvonkové, Strýmka, Lenon) až po nové vyšlechtěné odrůdy.

Opravdovou a obrovskou pastvou pro oči, obzvláště pro ženy, bylo k vidění 87 odrůd jirín a jiřinek, které výstavě věnoval zahrádkář př. Beran z Horních Heřmanic. K vidění mezi exponáty byla překrásná sbírka kaktusů, kde byly vzorky pěstované více jak 50 let. Opět se představili zahrádkáři z Dolních Studének se sbírkou bonsaí, která udivovala přítomné návštěvníky svojí rozsáhlostí. Nedovedeme si již představit naši výstavu bez aranžérské práce zahrádkářek ze ZO Sobotín. Jejich činnost je stále na profesionální úrovni.

Novinkou výstavy byla uspořádaná vědomostní soutěž zahrádkáře, kde si každý účastník mohl ověřit své zahrádkářské znalosti a dovednosti. Soutěže se zúčastnilo 41 návštěvníků. Účast návštěvy na výstavě byla 2000 občanů včetně dětí, což bylo největší odměnou všem, kteří se o toto dílo postarali.

Organizátorům výstavy bylo přeci jen líto, že ze šumperských ZO se zúčastnilo pouze 7 ZO, když jich máme ve městě 22. Na výstavě bylo málo vzorků zeleniny a vůbec žádné pokojové rostliny – květiny.

Představenstvo ÚS děkuje všem, kteří se svojí prací zasloužili o krásnou podívanou na této výstavě, především manažerům Ing. Janíčkoví ze ZO Bludov a př. Tejkalové ze ZO Sobotín.

Výstava je zdokumentována na DVD, bude-li mít zájem některá ZO o kopii disku, získá informaci v kanceláři PÚS, č.t. 583 382 409, vždy ve středu od 10:00 do 14:00 hod.

Proběhlo Okresní kolo soutěže ČZS „MLADÝ ZAHRÁDKÁŘ“

Tato soutěž probíhá již řadu let, kterou organizuje RR-ČZS a je oblíbená mezi žáky základních škol. Okresní kolo soutěže proběhlo 16.5.2012 v kongresovém sále výzkumného ústavu Agritec Šumperk. Organizátorem bylo PÚS Šumperk a soutěže se zúčastnilo 24 dětí ze šumperských základních škol. Soutěž byla velmi dobře připravena Zdenkem Hudosem a př. Šulovou. Soutěžící prokázali velmi dobré znalosti v poznávání rostlin, květin, plevelů i semen. Výsledky hodnotila odborná komise. V letošním roce se soutěže zúčastnili žáci jen v kategorii starší žáci a na prvním místě se umístila žákyně Lucie Trnková ze Základní školy Dr. E. Beneše. Tři nejlepší soutěžící obdrželi hodnotné knihy a diplomy, ostatní na upomínku této soutěže obdrželi knižní dary. V závěru soutěže předseda ÚS př. Marek poděkoval pedagogům za obětavou práci při přípravě žáků pro tuto soutěž, rovněž poděkoval všem účastníkům a organizátorům za dobrou přípravu. Popřál hodně úspěchů vítězce soutěže v celostátním kole, které se uskuteční 22.-24.června 2012 v Klatovech, kde bude reprezentovat okres Šumperk a Jeseník.

Uskutečnil se zájezd zahrádkářů do Otmuchowa

Zájezd se uskutečnil v sobotu 30.6.2012 do Otmuchowa – v Polsku, kde se konají pravidelně každý rok zahrádkářské výstavní dny. Organizátorem byly ZO Dolní Studénky a představenstvo ÚS-Šumperk. Zúčastnilo se celkem 47 účastníků z 11 ZO okresu. Zájezd byl hodnocen účastníky pozitivně, byl organizačně i tematicky velmi zdárně připraven. Bližší informace budou podány na plenárním zasedání ÚS v měsíci dubnu 2013.

Informace a upozornění PÚS

Příspěvkové známky na rok 2013 jsou připraveny k prodeji v kanceláři PÚS **od 1.listopadu 2012**, vždy ve středu od 10:00 do 14:00 hod. Hodnota známky na rok 2013 je 100 Kč. Základní organizace dostávají 40 Kč, ÚS 30 Kč, RR – ČZS 30 Kč.

PÚS informuje, že př. známku musí zakoupit ZO pro každé svého člena, není žádná výjimka, ani pro institut „čestný člen“ ZO. (viz par. 5 Stanov ČZS)

K paragrafu 5 Stanov je nutné přihlédnout k ustanovení k paragrafu 4 odst. 1. a 2. Stanov, upravující práva a povinnosti členů se čestného členství použije podle uvážení orgánů svazu, který členství udělil, s ohledem na věk, zdravotní stav, prostředky a možnosti Čestného člena. Protože i Čestný člen ZO je a zůstává členem ČZS, členskou známku zaplatí nebo ji za něj uhradí ZO. Výhody z udělení čestného členství si stanoví orgán ČZS, který tento institut uděluje.

Úřední hodiny: od 1. 1 .2013 budou úřední hodiny PÚS vždy **1. a 2. středu v měsíci od 10:00 do 14:00 hod.** Toto rozhodnutí přijalo PÚS na svém zasedání v říjnu 2012 z technických a organizačních důvodů. Telefonické spojení do kanceláře PÚS – 583 382 409.

Upozorňujeme výbory ZO, které ještě neposlaly na PÚS seznamy členské základny svých členů, aby tak učinily **nejpozději do 15. ledna 2013.** O tomto požadavku byli informováni delegáti ÚS na plenárním zasedání dne 21. 4. 2012 s tím, že seznamy je nutné vypracovat na současný stav členské základny a úkol splnit do 30. 6. 2012. Tyto seznamy zaslalo 17 ZO z celkového počtu 43 ZO v působnosti ÚS. Seznamy budou sloužit pro evidenci celkového stavu členské základny v ÚS a dále pro statistické účely, které po nás žádá RR- ČZS. Seznamy se budou aktualizovat průběžně, minimálně jedenkrát za pětileté funkční období.

Hlášení o činnosti ZO:

Žádáme výbory ZO aby nezapomněly poslat do 31.ledna 2013 **„Hlášení o činnosti ZO k 31.12.2012“.** Tiskopis lze najít v každém Věstníku ČZS, který dostáváte do ZO, popřípadě jej obdržíte v kanceláři PÚS.

O celkovém stavu ÚS musí podat hlášení PÚS na RR-ČZS bezprostředně po 31.lednu 2013. Prosím splňte náš požadavek!

Instruktoři radí, informují

Ovocnářství

Když strom neplodí

Jestliže ovocné stromy jen málo kvetou nebo dokonce nenasazují plody po odkvětu, může být jednou z příčin příliš hluboké zasazení. Místo štěpování, které vidíme jako ztloustlejší úsek na kmene, by mělo zůstat po výsadbě asi 5 cm nad zemí. Pokud tomu tak u vašeho stromu není, pomůže jen jeho vyzdvihnutí. Nepostačí ale jenom odstranění zeminy kolem kmene. V jámě, která by pak vznikla, by se především na jaře a na podzim hromadilo příliš mnoho vody, s níž se zvyšuje nebezpečí infekce spojené s kořenovou hnilobou. Je-li strom na přesazení již příliš velký, můžeme ovlivnit plodnost následujícím způsobem: Podle velikosti stromu vyryjeme po obvodu koruny příkop na šířku rýče a hluboký 50-60 cm. Veškeré kořeny, které tak odkryjeme hladce odřízneme a nakonec příkop opět zasypeme. Na řezných plochách kořenů se vytvoří množství jemných kořínků, což následně podpoří tvorbu květních pupenů.

Kam s novým stromkem?

Nejvhodnější období pro výsadbu stromků jsou říjen a listopad. Vysazené dřeviny dobře využijí zimní vláhu, přes zimu se zemina v jámách sesedne a na jaře začnou dřeviny dřív rašit. Pokud nemůžeme stromek ihned zasadit, založte jej a pokud má zaschlé kořínky, vyplatí se před výsadbou stromek ponořit až po korunku na 2-3 dny do vody. Velmi často, hlavně v malých zahrádkách, nastává problém, zda mladý stromek může přijít na místo stromku původního. Opětovného vysazování ovocných stromů téhož druhu na stejné místo bychom se měli vyvarovat. Sázejte peckoviny po jabloni či naopak. Rovněž lze pěstovat višně a meruňky po slivoních či broskvoně a višně po meruňkách, mají-li odlišné podnože. Podnož silně ovlivňuje vzrůstnost stromu, jeho odolnost proti vyvrácení, jakost plodů a jejich vlastnosti při skladování. Nejlepší pro výsadbu je půda panenská, na které ještě nerostly žádné ovocné stromy. Je proto účelnější, když pro ovocné stromy určíte plochu, na níž až doposud rostla zelenina, a po dvanácti až patnácti letech pozemky zase vyměníte.

Strupovitost trápí jablka a řadí i na peckovinách

Strupovitost je v některých letech značně rozšířené houbové onemocnění, které postihuje listy, květy, plody a často i letorosty. Během vegetace se na listech vytváří sazovité hnědočerné různé velké skvrny. Listy předčasně opadávají. Na plodech vznikají typicky strupovité skvrny, plody se deformují v místě skvrn a praskají. Následně jsou postižené plody napadeny hnilobami. Na letorostech vzniká nápadná drsnost kůry. Náchylné jsou odrůdy Gloster, Golden Delicious, Goldspur, Spartan, Šampion, Vista Bela ad., je proto vhodné vysazovat rezistentní odrůdy (např. Angold, Florina, Julia, Malodie, Otava, Prima, Rajka, Rosana, Rubinola, Topaz aj.)

Parazit přezimuje na napadených opadlých listech a větévkách. Z nich se na jeře dostává na rašící pupeny. Vývoj podporuje deštivé počasí a teploty 17-24 stupňů C. Rozhodně je nutné všechny napadené plody vytrýdit, skladovat jen ty s minimálním poškozením. Vytrýdění plody je dobré odvézt do výkupu jako padané. Rozhodně není vhodné ponechat plody a spadané listy pod stromy. Jsou zdrojem prvotní infekce v následujícím roce.

Ochrana jablek:

Postřiky působící preventivně: Delan, Saprol, Syllit od fáze zeleného poupěte v intervalech 7-14dnů. Postřiky působící kurativně (léčebně): Bcor 25WP, Discus, Mythos 30SC, souprava Zdravé jablko, obsahující přípravek Polyram WG a Discus – umožňuje střídání přípravků podle účinnosti. Nevyužití postřiků nebo jen jednorázové ošetření vede zejména v deštivých letech k extrémnímu poškození stromů. Právě strupovitost je příčinou většiny následných skládkových hnilob. U náchylných odrůd se vyplatí postupovat předně podle návodu přiložených k přípravkům a dodržovat termíny aplikace.

Ochrana pro peckoviny:

Základem ochrany je především prevence, a to výběr vhodné lokality, zajištění vzdušnosti porostu a korun stromů, a omezení výsadby náchylných odrůd. Přípravky Bycor 25WP, Dithane M45, Novozir MN80, Silit 65 proti hnědnutí listů meruněk výrazně omezíme i strupovitost.

Zelenina

Nebojte se vysít kořenovou zeleninu na podzim

Většina pěstitelů ponechává výsev mrkve na jaro, ale ten, kdo to zkusil již na podzim, si pochvaluje časné sklizně v příštím roce. Výsevem kořenové zeleniny před nástupem zimy se mnohdy můžeme vyhnout nepříznivým klimatickým podmínkám, které mohou na jaře nastat právě v době vhodné pro výsev.

Je nutné provádět podzimní výsev těsně před nástupem mrazů, aby osivo nevyklíčilo před zimou, ale až časně zjara. V některých letech, kdy půda zamrzá pozdě, se dá provést výsev ještě v prosinci. Při výsevu kořenové zeleniny dbáme na volbu pozemku, odrůdy a hustotu výsevu. Rozhodně nevyséváme příliš hustě. Meziřádková vzdálenost by měla být 25-30 cm, abychom mohli pohodlně provádět pravidelnou okopávku. Semena mrkve jsou poměrně malá, 1 g obsahuje 800-900 semen. Na každý čtvereční metr by mělo přijít jen asi 0,5 g osiva. Při setí se vyplatí promíchat osivo s dvojnásobným množstvím suchého jemného písku, tak se dá dodržet správný výsev. Hloubka výsevu má činit asi 0,5 cm a řádky po zahrnutí přimáčkneme. Když zjistíme, že výsev je příliš hustý, jednotíme rostlinky na vzdálenost minimálně 5 cm od sebe. Kořenová zelenina nesnáší půdu vyhnojenou čerstvým chlévským hnojem. Půda nesmí být ani kyselá, kořenová zelenina dává přednost neutrální půdní reakci. Tato zelenina je citlivá i na čerstvé vápnění, takže se vyplatí vápnění k předplodině, ale jen tehdy, je-li hodnota pH nižší než 6,5. Důležitý je hodně hluboko zrytý pozemek na mělkých půdách nebo kamenitých dochází k deformacím kořenů. Nejsou vhodné ani půdy se sklonem k tvorbě škraloupu. Mrkev i petržel rostou nejlépe na záhřevných, lehkých půdách s vysokým obsahem organické hmoty. Na nich se také nejdříve sklízí. Na těžkých půdách se pomaleji vyvíjejí rané odrůdy mrkve, které dosahují sklizňové zralosti až později.

Květiny

Jak hluboko vysazovat cibuloviny

Měsíc září je ideální pro výsadbu jarních cibulovin. K nejoblíbenějším patří tulipány, narcisy, lilie, řebčíky, modřence, bledule, sněženky, krokusy. Hloubka výsadby se řídí podle velikosti cibule a máme na mysli výšku zeminy nad cibulí. Jednoduchá pomůcka: hloubka výsadby má být asi 2-2,5x větší, než je průměr cibule. Výjimkou jsou zdužnatělé kořeny eremurusů (liliochvostců), které se rozprostírají mělce pod povrchem. Řebčíky královské sázíme nejhluběji (15-20 cm), narcisy do hloubky 15- 20 cm, hyacint do 15 cm, tulipány do 10-15 cm, krokusy do 6-10 cm, ladoňky, ladoničky, puškinie do hloubky 8 cm.

Odumírání afrických fialek

Pěstitelé afrických fialek vědí, že s příchodem podzimu, krácením dne, změnou teploty v bytě a následně i vodního režimu dochází často k odumírání fialek. Kromě fyziologických skvrnitostí listů, hád'átka a roztočika je to nejen padlí, ale zejména hniloba kořenového krčku. Choroba se šíří směrem od kořenového krčku na jednotlivé listy.

Přestože rostlina zpočátku vypadá zdánlivě v pořádku, vadnou nejprve spodní listy, které postupně hnijí a dají se snadno oddělit od rostliny. Choroba přechází i na kořeny, rostliny pak celkově zaostávají v růstu, postupně odumírají. Mnohdy se celá rostlina při uchopení úplně odpojí od zeminy.

Opatření: Vyplatí se proto pěstovat rostliny ve vydezinfikované zemině. Při zjištění prvních příznaků napadení provedeme závlivku přípravkem Rovral 50 WP nebo Previcur. Protože původců hniloby kořenového krčku je většinou několik a na každého působí jiný přípravek, je nejvhodnější závlivka ze směsi obou doporučených přípravků.